

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)

“31” січня 2023 р.

РОБОЧА
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фінанси підприємств»
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та найменування спеціальності)

освітня програма: Фінанси, митна та податкова справа
(найменування спеціалізації)

освітній ступінь: бакалавр
(бакалавр, магістр)

форма навчання: денна
(денна, заочна)

ЛЬВІВ 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня бакалавр денної форми навчання.

«24» січня 2023 р.

Розробник: Смолінська С.Д., к.е.н, доцент кафедри фінансового менеджменту

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол від «24» січня 2023р. №6/1.

Завідувач кафедри
фінансового менеджменту, д.е.н., проф. _____ Ситник Н.С.

«24» січня 2023 року

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 7 від «31» січня 2023 р.

ЗМІНИ
до робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний Рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2022-2023	Відповідно до сучасних тенденцій розвитку суспільства у темі 9 «Оцінка фінансового стану підприємств» додатково буде розглядатися питання «Засоби цифровізації для оцінки фінансового стану підприємств».	24.01.2023р. № 6/1	

© Смолінська С.Д., 2023 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2023 рік

РОЗДІЛИ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

- РОЗДІЛ 1.** ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
- РОЗДІЛ 2.** ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
- РОЗДІЛ 3.** ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
- РОЗДІЛ 4.** ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
- РОЗДІЛ 5.** СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
- РОЗДІЛ 6.** ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ
- РОЗДІЛ 7.** КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ
 - 7.1** Календарно-тематичний план лекційних занять
 - 7.2** Календарно-тематичний план семінарських (практичних, лабораторних) занять, заліків по модулях, контрольних робіт
 - 7.3** Графік консультацій
- РОЗДІЛ 8.** ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ
- РОЗДІЛ 9.** МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
 - 9.1** Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів
 - 9.2** Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів
 - 9.3** Шкала оцінювання успішності студентів за результат тами підсумкового контролю
- РОЗДІЛ 10.** МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
- РОЗДІЛ 11.** МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ
- РОЗДІЛ 12.** РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва.

Мета навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів підприємництва, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності.

Основні завдання

Основними завданнями дисципліни є засвоєння основних принципів залучення, формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва; оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу формування та використання фінансових ресурсів підприємств.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Мікроекономіка	Фінансовий ринок
Макроекономіка	Фінансовий аналіз
Теорія та історія фінансової системи	Облік і оподаткування за видами економічної діяльності
Економіка підприємства	
Фінанси	
Статистика	

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ПРН3 Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури
ЗК03 Здатність планувати та управляти часом.	ПРН5 Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна, податкова системи, митна система, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
ЗК04 Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ПРН14 Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів
ЗК010 Здатність працювати у команді	ПРН16 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
ЗК012 Здатність працювати автономно	ПРН20 Виконувати функціональні обов'язки в

	групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
ЗК014 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН25 Вміння використовувати сучасний методичний інструментарій для діагностики фінансового стану підприємств, установ і організацій за видами діяльності, формами власності з метою прийняття ефективних управлінських рішень
СК04 Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач	
СК05 Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку	
СК06 Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування	
СК07 Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.	
СК09 Здатність здійснювати ефективні комунікації	
СК011 Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку	
СК012 Здатність застосовувати теоретичний та методичний інструментарій для удосконалення механізму реалізації бюджетної політики, оцінки фінансової спроможності територіальних громад, інноваційних методів організації фінансових відносин суб'єктів господарювання та використання набутих знань при управлінні фінансами у різних галузях економіки	

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “Фінанси підприємств”

(назва навчальної дисципліни)

Характеристика навчальної дисципліни							
Шифр та найменування галузі знань: <i>07 „Управління та адміністрування”</i>				Цикл дисциплін за навчальним планом: нормативна дисципліна			
Код та назва напрямку підготовки: <i>072 „Фінанси, банківська справа та страхування”</i>				Освітній ступінь: „бакалавр”			
Спеціалізація: <i>Фінанси, митна справа та оподаткування</i>							
Курс: <u> II </u> Семестр: <u> 4 </u>				Методи навчання: <i>лекції, семінарські та практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ (творчі завдання), робота в бібліотеці, Інтернеті, розв’язування задач та творчих завдань тощо</i>			
Кількість кредитів ECTS	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Лекції	Семінари, практичні, лабораторні	Заліки по модулях (контрольні роботи)	Самостійна робота студента (СРС)	Індивідуальна робота студента (ІР)
5	150	80	32	48	-	50	20
Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів (тем)			Вид контролю		
5		11			ПК, іспит		

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Основи фінансів підприємств
2.	Грошові розрахунки підприємств
3.	Грошові надходження підприємств
4.	Формування та розподіл прибутку
5.	Оподаткування підприємств
6.	Оборотні кошти підприємств
7.	Кредитування підприємств
8.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів
9.	Оцінка фінансового стану підприємств
10.	Фінансове планування
11.	Фінансова санація та банкрутство

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Суть фінансів підприємств. Сфери фінансових відносин підприємств. Фінансові відносини між підприємствами, їх підрозділами, з державою, з

власниками та робітниками. Функції фінансів підприємств.

Фінансові ресурси підприємств. Внутрішні та зовнішні джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Власні, позикові і залучені кошти. Державне регулювання формування фінансових ресурсів підприємств. Грошові фонди підприємств. Фінансове забезпечення відтворення витрат.

Тема 2. Грошові розрахунки підприємств

Грошовий оборот і система розрахунків на підприємстві. Поняття грошового обігу підприємств. Порядок пред'явлення підприємствами претензій по розрахунках. Економічні і фінансові санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

Готівкові розрахунки. Сутність готівково-грошових розрахунків. Переваги й недоліки готівкових розрахунків. Сфера застосування готівково-грошових розрахунків підприємств.

Безготівкові розрахунки. Сутність безготівкових розрахунків. Їх переваги й недоліки. Сфера застосування безготівкових розрахунків підприємств. Поточний, бюджетний, кредитний, депозитний рахунки.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Характеристика та склад грошових надходжень підприємств. Поняття грошових надходжень підприємств. Основні види грошових надходжень та їх характеристика.

Доходи підприємств. Доход від реалізації продукції, інші операційні доходи, доход від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи, надзвичайні доходи. Фактори, що впливають на величину виручки. Види цін у ринковій економіці: фіксовані, регульовані, вільні, оптові, роздрібні. Структура ціни на продукцію. Розподіл виручки від реалізації продукції. Формування валового і чистого доходу.

Витрати підприємств. Характеристика складу собівартості реалізованої продукції; витрат, пов'язаних із операційною діяльністю, але тих, які не включаються до собівартості реалізованої продукції; фінансових витрат; інших витрат; надзвичайних витрат. Економічні елементи витрат.

Тема 4. Формування та розподіл прибутку

Економічний зміст прибутку та його функції. Поняття прибутку. Функції прибутку. Зовнішні фактори, які впливають на прибуток підприємств. Основні та неосновні фактори, які впливають на прибуток підприємств.

Види прибутку і порядок його формування. Поняття чистого прибутку. Основні напрямки використання чистого прибутку. Фонди грошових коштів підприємства, що утворюються за рахунок чистого прибутку. Поняття нерозподілений прибуток і його використання.

Управління розподілом прибутку. Економічний зміст і значення розподілу прибутку. Розподіл прибутку між державою і суб'єктами господарювання. Методи регулювання прибутку підприємства на основі діючих правил організації бухгалтерського обліку. Методи планування прибутку від реалізації продукції. Сплата дивідендів.

Тема 5. Оподаткування підприємств

Суть, види та функції податків. Сутність оподаткування супідприємств і податкова система. Сутність податків і їх функції.

Складові загальної системи оподаткування бізнесу. Система оподаткування підприємства її становлення в Україні. Чинний порядок оподаткування прибутку. Платежі за ресурси. Непрямі податки, які сплачують підприємства. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Спрощена система оподаткування бізнесу. Сутність та особливості спрощеної системи оподаткування бізнесу. Групи бізнесу, які підлягають спрощеній системі оподаткування.

Тема 6. Оборотні кошти підприємств

Оборотні активи: сутність, склад і структура. Сутність і основи організації обігових коштів. Склад і структура обігових коштів. Класифікація і принципи організації обігових коштів. Визначення потреби в обігових коштах.

Джерела формування оборотних активів. Власні джерела формування обігових коштів. Використання банківських кредитів для формування обігових коштів.

Нормування оборотних активів. Нормування обігових коштів для створення виробничих запасів. Розрахунок обігових коштів економічним методом.

Показники ефективності використання оборотних активів підприємств. Показники стану використання обігових коштів. Вплив розміщення обігових коштів на фінансовий стан підприємств.

Тема 7. Кредитування підприємств

Особливості кредитування підприємств. Необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів – основа залучення кредитів. Форми кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств. Принципи кредитування.

Сутність та особливості банківського кредитування підприємств. Класифікація банківських кредитів. Зміст фінансової роботи з залучення банківського кредиту. Перелік документів, які готує суб'єкт господарювання для отримання банківського кредиту. Оцінка кредитоспроможності суб'єктів підприємництва банком. Форми забезпечення повернення банківського кредиту. Порядок погашення банківського кредиту.

Комерційний кредит: суть та особливості. Сутність комерційного кредиту, його переваги та недоліки у порівнянні з банківським кредитом. Відповідальність сторін за порушення умов кредитного договору.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Суть, склад і оцінка основних засобів та інших необоротних активів підприємства. Сутність основних засобів та їх відтворення. Показники стану та ефективності використання основних засобів.

Амортизаційна політика та її вплив на формування фінансових ресурсів підприємства. Знос і амортизація основних засобів. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень. Фінансування ремонту основних засобів.

Показники забезпечення, стану й ефективності використання основних засобів підприємства. Показник фондомісткості виробництва. Показник фондоозброєності праці. Коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у вартості майна підприємства.

Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств

Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета і завдання його дослідження. Сутність фінансового стану підприємства необхідність його аналізу. Показники, що характеризують фінансовий стан підприємств.

Поняття та методи оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Сутність, мета, завдання та функції фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Принципи фінансового аналізу. Методи фінансового аналізу та їх інструментарій. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Користувачі результатів аналізу фінансового стану. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємств. Оцінка фінансової стійкості підприємств.

Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємств. Напрями діагностики фінансового стану та їхнє нормативне забезпечення. Засоби цифровізації для оцінки фінансового стану підприємств

Тема 10. Фінансове планування

Зміст та основні принципи планувань діяльності підприємства. Фінансове планування як процес визначення потреби підприємств у фінансових ресурсах. Принципи фінансового планування. Методи фінансового планування. Інформаційна база фінансового планування.

Стратегічні та тактичні цілі діяльності підприємства. Фінансова стратегія підприємств. Формування цілей фінансової стратегії і встановлення системи цільових фінансових показників.

Методи планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності. Зміст і структура фінансового плану. Розрахунок основних показників фінансового плану. Необхідність оперативного фінансового планування.

Тема 11. Фінансова санація та банкрутство

Сутність фінансової санації підприємств. Фінансова санація, її економічний зміст та порядок проведення. Фінансова криза на підприємстві. Класична модель фінансової санації. Санаційний аудит. План санації. Фінансові джерела санації підприємства. Форми фінансової санації. Державна фінансова підтримка санації підприємства.

Сутність банкрутства підприємств. Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств. Порядок оголошення підприємства

банкрутом. Мирова угода. Санація шляхом реорганізації. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

5.1. Основна література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
6. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
7. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
8. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 01.07.2014 № 1555-VII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18>.
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
10. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160-IV // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1160-15>.
11. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
12. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
13. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
14. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.

15. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
16. Добрава Н. В. Основи бізнесу : навч. посіб. / Н. В. Добрава, М. М. Осипова, М. О. Бондаренко. – Одеса, 2018. – 305 с.
17. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. – 208 с.
18. Конкурентоспроможність національної економіки: фіскальні важелі та стимули : кол. моногр. / [Ситник Н.С., Стасишин А.В.]; під заг. ред. д.е.н. Ситник Н.С. – Львів : «Сполом», 2017. – Ч.2. – 512 с.
19. Мельников А. М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников, О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 200 с.
20. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств: підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 504 с.
21. Петренко Н.О. Управління проектами [текст] навчальний посібник. / Н.О. Петренко, Л.О. Кустрич, М.О. Гоменюк. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 244 с.
22. Структурні перетворення в Україні : передумови модернізації економіки / А. П. Павлюк, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.] ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 104 с.
23. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Г. І. Філіна. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 424 с.

5.2. Додаткова література

24. Безугла Т.В. "Економічна стійкість" та "Фінансова стійкість" / Т.В. Безугла // Молодий вчений. – 2014. – № 3(06). – С. 32-34.
25. Велика О. Ю. Основні види та організаційні форми підприємств в Україні [Електронний ресурс] / О. Ю. Велика // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Електронне наукове фахове видання. – 2018. – Вип. 3 (14). - Режим доступу: <http://easterneurope-ebm.in.ua>.
26. Вознюк А.О. Фінансова стійкість та її значення для економічного розвитку і безпеки підприємства / А.О. Вознюк // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9(1). – С. 164-169.
27. Волкова Н. І. Альтернативні джерела фінансування малого та середнього підприємництва в Україні / Н. І. Волкова, А. О. Саржевська // Фінанси, облік, банки. – 2018. – № 1 (23). – С. 39–47.
28. Гончарова В. Г. Механізми державної фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=254>
29. Дем'янчук М. А. Напрями формування джерел фінансового забезпечення сталого розвитку підприємства / М. А. Дем'янчук, В. В. Станкова // Молодий вчений. – 2017. – № 5. – С. 561–567.
30. Дзюба С. Г. Монопольний характер організаційно-правових форм об'єднання підприємств / С. Г. Дзюба // Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право. – 2012. – № 2. – С. 109–119.

- 31.Забарна Е. М. Сучасні тенденції фінансування розвитку підприємств / Е. М. Забарна, М. В. Кула // Науковий вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка. – 2013. – №. 2. – С. 64–72.
- 32.Заяць Р. В. Форми господарювання та підприємницька діяльність / Р. В. Заяць // Економіка, фінанси, менеджмент : актуальні питання науки і практики. – 2015. – № 2. – С. 60–67.
- 33.Зорінець П.І. Економічна стійкість та фінансова безпека підприємства в умовах нестабільності ринку / П.І. Зорінець // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 9. – С. 148-152.
34. Ігнатишин М.В., Алтухова О.В. Фінансова стійкість підприємства як гарантія забезпечення платоспроможності // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. – 2014. – Вип. 2. – С. 104-112.
- 35.Ковальова О.М., Кірсанова В.В. Сучасні форми фінансування діяльності підприємств // Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти : монографія / за ред. К. В. Ковтуненко. – Херсон: Грін Д. С., 2017. – Вип. 2. – С. 318–343.
- 36.Король В.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник [Електронний ресурс] / В.А. Король. - Режим доступу: <http://pulib.if.ua/book/55>.
37. Курганський К.С. Фінансова стійкість підприємства: застосування апарату нечіткої логіки для прогнозування банкрутства // Моделювання та інформаційні системи в економіці. – 2011. – Вип. 85. – С. 185-199.
- 38.Мельник М.І. Формування бізнес-середовища України в умовах інституційних трансформацій : монографія. – Львів : ІРД НАН України, 2012. – 568 с.
- 39.Носань Н. С. Альтернативні форми фінансування суб'єктів малого підприємництва : перспективи використання в Україні / Н. С. Носань, В. Г. Мартінович // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство». – 2019. – Вип. 20. – С. 338–345.
- 40.Оксенюк К. І. Фінансове забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні / К. І. Оксенюк // Молодий вчений. – 2017. – № 7. – С. 440–443.
- 41.Островська О. А. Нові форми фінансування бізнесу в Україні / О. А. Островська // Фінанси, облік і аудит. – 2016. – Вип. 1 (29). – С. 174–187.
- 42.Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підручник [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/finansi/finansi_pidpriyemstvslavyuk_pa.

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ розділу, теми (змістові модулі)	Назва розділу, теми (змістового модуля)	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин		
		Всього	у тому числі		лекції	Семінари	заліки по модулях, контрольні (контрольні роботи)
			аудиторні	СРС/ІНДЗ			
ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1							
1	Основи фінансів підприємств	13	8	5/-	4	4	
2	Грошові розрахунки підприємств	12	6	6/-	2	4	
3	Грошові надходження підприємств	14	8	6/-	2	6	
4	Формування та розподіл прибутку	13	8	5/-	2	6	
5	Оподаткування підприємств	12	8	4/-	4	4	
6	Оборотні кошти підприємств	10	6	4/-	2	4	
7	Кредитування підприємств	12	8	4/-	4	4	
8	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	10	6	4/-	2	4	
9	Оцінка фінансового стану підприємств	12	8	4/-	4	4	
10	Фінансове планування	10	6	4/-	2	4	
11	Фінансова санація та банкрутство	12	8	4/-	4	4	
ІНДЗ		20		-/20			
Разом годин		150	80	50/20	32	48	

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1 Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема лекційного заняття	Кількість годин
ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1		
1.	Тема 1. Основи фінансів підприємств	2
2.	Тема 1. Основи фінансів підприємств	2
3.	Тема 2. Грошові розрахунки підприємств	2
4.	Тема 3. Грошові надходження підприємств	2
5.	Тема 4. Формування та розподіл прибутку	2
6.	Тема 5. Оподаткування підприємств	2
7.	Тема 5. Оподаткування підприємств	2
8.	Тема 6. Оборотні кошти підприємств	2
9.	Тема 7. Кредитування підприємств	2
10.	Тема 7. Кредитування підприємств	2
11.	Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2
12.	Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств	2
13.	Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств	2
14.	Тема 10. Фінансове планування	2
15.	Тема 11. Фінансова санація та банкрутство	2
16.	Тема 11. Фінансова санація та банкрутство	2
Разом годин		32

7.2 Календарно-тематичний план семінарських занять

№ заняття	Тема семінарського заняття	Кількість годин
ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1		
1.	Тема 1. Основи фінансів підприємств	4
2.	Тема 1. Основи фінансів підприємств	4
3.	Тема 2. Грошові розрахунки підприємств	6
4.	Тема 3. Грошові надходження підприємств	6
5.	Тема 4. Формування та розподіл прибутку	4
6.	Тема 5. Оподаткування підприємств	4
7.	Тема 5. Оподаткування підприємств	4
8.	Тема 6. Оборотні кошти підприємств	4
9.	Тема 7. Кредитування підприємств	4
10.	Тема 7. Кредитування підприємств	4
11.	Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	4
12.	Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств	4
13.	Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств	4

14.	Тема 10. Фінансове планування	4
15.	Тема 11. Фінансова санація та банкрутство	4
16.	Тема 11. Фінансова санація та банкрутство	4
Разом годин		48

7.3 Графік консультацій

№ з/п	Назва розділу, теми, зміст консультації	Кількість годин
1.	Консультація щодо організації та виконання самостійної роботи, підготовки до самостійних занять, опрацювання рекомендованої літератури	2
2.	Консультація щодо підготовки до практичних занять	2
3.	Консультація щодо виконання індивідуальної роботи студента	4
4.	Передекзаменаційна консультація	2
Разом годин		10

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Місце фінансів підприємств в фінансовій системі країни.
2. Характеристика фінансів підприємств як економічної категорії.
3. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств.
4. Фонди грошових коштів підприємства.
5. Особливості формування статутних капіталів підприємств різних організаційно-правових форм.
6. Організація та управління фінансами підприємства.
7. Економічний зміст та види грошових розрахунків підприємств.
8. Принципи організації безготівкових розрахунків підприємств.
9. Характеристика рахунків, що відкриваються підприємствам у банках.
10. Порядок відкриття поточного рахунку.
11. Розрахунки за допомогою пластикових карток.
12. Види санкцій за порушення розрахунково-платіжної та касової дисципліни.
13. Розрахунок доходу (виручки) від реалізації продукції підприємства.
14. Розрахунок чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (робіт, послуг) підприємства.
15. Розрахунок фінансових результатів підприємства та їх відображення у фінансовій звітності.
16. Оцінка рентабельності продукції, капіталу підприємства.
17. Визначення податку на прибуток підприємства.
18. Визначення показників розподілу чистого прибутку підприємства.
19. Принципи побудови податкової системи.
20. Основні податки, що сплачують підприємства,
21. Аналіз ефективності використання обігових коштів,
22. Розрахунок показників ефективності використання обігових коштів підприємства.
23. Методика оцінки основних фондів.
24. Характеристика капітальних вкладень на відтворення основних фондів,
25. Активи балансу та їх ліквідність,
26. Розрахунок показників рентабельності,
27. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства,

28. Деталізований аналіз фінансового стану підприємства,
29. Показники фінансового стану підприємства,
30. Сутність фінансової стратегії підприємства та етапи її розробки.
31. Завдання і принципи фінансового планування на підприємствах.
32. Методи визначення фінансових потреб підприємства,
33. Сутність банкрутства підприємств і його санація,
34. Стан економіки та підприємств України,
35. Критерії банкрутства підприємств,
36. Проблеми фінансового оздоровлення підприємств,

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання навчальної діяльності студентів здійснюється за 100-бальною системою (за шкалою ECTS та національною шкалою).

Система контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Фінанси суб'єктів підприємництва» складається з:

- поточного контролю, який має на меті оцінку роботи студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, семінарські, практичні) і відображає поточні навчальні досягнення студентів в освоєнні програмного матеріалу.
- підсумкового контролю у вигляді семестрового екзамену.

Оцінювання рівня знань студентів на семінарських та практичних заняттях проводиться за п'ятибальною системою (від 1 до 5 балів). ІНДЗ та самостійна робота студента оцінюється в межах семінарських (практичних) занять.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів становить: за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів.

Студент допускається до семестрового екзамену, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою програмою дисципліни.

9.1. Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів

Поточний контроль**						Самостійна робота студента	Індивідуальна робота студента *	Екзамен	Разом
Теми/бали									
Теми 1-4	Теми 6-7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11				
5	5	5	5	5	5	10	10	50	100
30									
50									

*індивідуальну роботу приймає лектор

**поточний контроль приймають викладачі, які проводять семінарські/практичні заняття.

9.2. Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях			
Критерії оцінювання			5 балів
- зміст питання семінарського заняття розкритий повністю та (або) відповіді на			5

питання в процесі обговорення є обґрунтованими, студент демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, робити аналітичні висновки з проблем дисципліни; - практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок, студент демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, робити аналітичні висновки з проблем дисципліни.	
- зміст питання семінарського заняття розкритий повністю та (або) відповіді на питання в процесі обговорення є обґрунтованими;	4
- зміст питання семінарського заняття розкритий повністю, але з незначними недоліками та (або) в процесі обговорення студент допускає неточності; - практична робота виконана у повному обсязі, але містить незначні помилки.	3
- зміст питання семінарського заняття розкритий частково, але правильно або зміст питання семінарського заняття розкритий повністю, але з суттєвими недоліками; відповіді на питання в процесі обговорення є малообґрунтованими;	2
- зміст питання семінарського заняття розкритий частково із суттєвими недоліками та студент не приймав участі в процесі обговорення; - практична робота не виконана або виконана не правильно.	0-1
2. Самостійна робота студентів (СРС)	
Критерії оцінювання	10 балів
Робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок, студент демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, робити аналітичні висновки з проблем дисципліни	10
Робота виконана у повному обсязі, без помилок	8-9
Робота виконана у повному обсязі, але містить незначні помилки	5-7
Робота виконана у неповному обсязі, але правильно або у повному обсязі, при наявності значних помилок	2-4
Робота не виконана або виконана не правильно	0-1
3. Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)	
Критерії оцінювання	10 балів
Робота глибоко розкриває суть проблеми, відображає результати досліджень і власну позицію автора	10
Робота глибоко розкриває суть проблеми, відображає результати досліджень, проте містить певні неточності	8-9
Робота частково розкриває суть проблеми, і не повністю відображає результати досліджень	5-7
Робота має компілятивний характер, не розкриває суть проблеми	1-4
Робота не виконана	0
4. Екзамен	
Критерії оцінювання	До 50 балів
Встановлено 3 рівні складності завдань. 1. Перший рівень (завдання 1) – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь.	10 балів
2. Другий рівень (завдання 2) – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі.	15 балів
3. Третій рівень (завдання 3) – практичні завдання з повним розв'язком і поясненням одержаних відповідей. В цих завданнях треба записати формули для розрахунків, послідовні та логічні дії всіх	25 балів

розрахунків і зробити обґрунтовані висновки. Якщо потрібно, то слід проілюструвати розв'язання завдання схемами, графіками, таблицями.

9.3 Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		Добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX	21 – 50	2	незадовільно	незараховано
F	0 – 20	2	незадовільно	Незараховано

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичне та наукове забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни включає:

- державні стандарти освіти;
- навчальні та робочі навчальні плани;
- програму навчальної дисципліни;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- плани семінарських занять та методичні матеріали з їх проведення;
- методичні матеріали до виконання самостійної та індивідуальної роботи (ІНДЗ);
- законодавчі та інструктивно-методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники;
- навчально-методичні матеріали з вивчення тем навчальної дисципліни.

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Проблемні **лекції** направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань тощо.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності:

- законодавчі матеріали та коментарі до них;
- навчально-методичні матеріали з вивчення навчальної дисципліни;
- інтерактивні посібники, підручники;
- періодичні видання;
- презентація окремих лекцій з навчальної дисципліни.

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі Факультету з навчальної дисципліни
▪ Сервер Верховної Ради України: http://www.rada.gov.ua/ ▪ Міністерство фінансів України http://www.minfin.gov.ua/ ▪ Державна фіскальна служба України http://www.sta.gov.ua/ ▪ Державна митна служба України http://www.customs.gov.ua/ ▪ Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку http://www.ssmc.gov.ua/ ▪ Рахункова палата України http://www.ac-rada.gov.ua/ ▪ Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/ ▪ Податки та бухгалтерський учет: www.basa.tav.kharkov.ua/ ▪ Інші	▪ Програма навчальної дисципліни ▪ Робоча програма навчальної дисципліни ▪ Практикум для проведення практичних та лабораторних занять ▪ Методичні рекомендації з виконання самостійної роботи студента (СРС) ▪ Методичні рекомендації до виконання індивідуальної роботи студента ▪ Засоби діагностики знань студентів з навчальної дисципліни